

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Piovarsyho a sudcov JUDr. Emila Bdžocha a JUDr. Viliama Dohňanského v trestnej veci obvineného **M. J. a spol.**, pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. c/ Tr. zák., na neverejnom zasadnutí 20. septembra 2011 o sťažnostiach obvinených **M. J. a P. S.** proti uzneseniu sudcu, pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, z 9. septembra 2011, sp. zn. Tp 22/2011, rozhodol

t a k t o :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosti obvinených M. J. a P. S. **s a z a m i e t a j ú.**

O d ô v o d n e n i e

Uznesením z 9. septembra 2011, sp. zn. Tp 22/2011, sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica podľa § 76 ods. 3 Tr. por. obvineným M. J. a P. S. predĺžil lehotu trvania väzby do 2. marca 2012.

Proti tomuto uzneseniu podali včas sťažnosti obvinení M. J. a P. S..

V písomnom odôvodnení sťažnosti podanej prostredníctvom obhajcu obvinený M. J. namietol, že súd prvého stupňa objektívne neposúdil existenciu väzobných dôvodov a dôvodnosť obavy z jeho konania uvedeného v § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por. Poukázal na skutočnosť, že pred vyšetrovateľom pri výsluchu 19. augusta 2011

sa k spoluúčasti na vražde poškodeného priznal. Namietol však dôvodnosť trestného stíhania vo vzťahu k právnemu posúdeniu jeho konania aj podľa ods. 2 písm. c/, § 144 Tr. zák.

Upriamil pozornosť na výklad ustanovenia § 71 Tr. por. s tým, že väzba nie je trestom, ak je výlučne len procesným opatrením, ktorého účelom je dočasne zaistiť osobu obvinenú z trestného činu pre potreby prebiehajúceho trestného konania obmedzením jej osobnej slobody.

Poukázal na to, že Trestný poriadok podmieňuje možnosť vzatia obvineného do väzby existenciou dôvodnej ohavy vyplývajúcej z konania obvineného alebo z ďalších konkrétnych skutočností vo vzťahu k niektorej nežiaducej forme správania označenej ako dôvod väzby. Konkrétnymi skutočnosťami odôvodňujúcimi obavu z následku alebo viacerých následkov uvedených v odseku 1 písm. a/, písm. b/ alebo c/ sa rozumejú také skutočnosti, ktoré reálne odôvodňujú takúto ohavu.

Výklad zákonných znakov „konkrétnych skutočností“ je predovšetkým vecou súdov, ktoré pri dôkladnej znalosti skutkových okolností a dôkaznej situácie konkrétnej trestnej veci musia, posúdiť, či vzatie do väzby je opatrením nevyhnutným na dosiahnutie účelu trestného konania a či tento účel ani pri vynaložení úsilia nemožno dosiahnuť inak. Pre aplikáciu tohto znaku nie sú dané objektívne a nemenné kritéria, ale tieto kritériá treba vždy vyvodiť z povahy konkrétnej a individualizovanej veci vrátane osoby obvineného, jeho osobných pomerov a ďalších znakov upravených v tomto ustanovení.

Konkrétne skutočnosti ako zákonné podmienky odôvodňujúce väzbu obvineného podľa tohto ustanovenia musia byť preukázané nielen pri vzatí obvineného do väzby, ale musia pretrvávajúť počas celej väzby. Ak tieto konkrétne skutočnosti zaniknú a nie sú nahradené inými relevantnými konkrétnymi skutočnosťami, zanikne aj dôvod na ďalšie trvanie väzby obvineného.

Trestný poriadok podrobnejšie neupravuje, čo sa rozumie vysokým trestom. Pri posudzovaní tejto skutočnosti možno vysoký trest považovať za dôvod väzby len za predpokladu zistenia niektorej ďalšej konkrétnej skutočnosti týkajúcej sa najmä osoby páchatela alebo okolnosti prípadu, ktoré v súvislosti s predpokladanou citel'nou sankciou odôvodňujú obavu z úteku.

Poukázal na rozhodovaciai prax Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len Súd) vo vzťahu k čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len Dohovor) z ktorej vyplýva, že pretrvávanie dôvodného podozrenia, že osoba, ktorá bola pozbavená slobody väzbou, spáchala trestný čin, je nevyhnutnou podmienkou zákonnosti jej ďalšieho držania vo väzbe. Po uplynutí určitého času to však už nestačí, a keď má väzba trvať naďalej, musí pristúpiť iný významný a dostatočný dôvod alebo dôvody a navyše musí byť preukázané, že kompetentné orgány postupujú vo veci s osobitnou starostlivosťou, resp. s osobitným urýchlením. Samotná obťažnosť veci alebo iné závažné dôvody, ako aj skutočnosť, že prepustením obvineného z väzby na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania (§ 71 ods. 2 Tr. por.) na predĺženie lehoty trvania väzby nestačí.

Poukázal aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len Ústavný súd) z 11. októbra 2011, sp. zn. I. ÚS 38/01, vo vzťahu k čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, z ktorého vyplýva oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestné stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe.

Navrhol preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie zrušil a prepustil ho z väzby na slobodu.

Obvinený P. S. sťažnosť bližšie neodôvodnil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade sťažností obvinených M. J. a P. S. preskúmal v rozsahu § 192 ods. 1 Tr. por. správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovatelia podali sťažnosť a konanie predchádzajúce tomuto výroku a zistil, že sťažnosti obvinených **nie sú dôvodné**.

Z obsahu predloženého procesného spisu možno zistiť, že vyšetrovateľ Prezídia Policajného zboru, úradu boja proti organizovanej kriminalite, odbor Bratislava 2, oddelenie vyšetrovania uznesením z 3. marca 2011, sp. zn. ČVS: PPZ-276/BOK-B2-2010, M. J. a P. S. vzniesol obvinenie pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 ods. 2

písm. c/ Tr. zák. spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. c/ Tr. zák., ktorý mali spáchať tak, že

v presne nezistený deň v mesiaci apríl 2010 v ranných hodinách medzi obcami Dulovo a Pruské v okrese Ilava, na pokyn obvineného M. J. obvineného P. S. zastavil so svojim motorovým vozidlom typu P., striebornej farby E., v ktorom viezli smerom na D. R. D., nar. X., trvale bytom obec V., kde následne z vozidla obvineného M. J. vytiahol R. D., ktorého začal biť kovovým obuškom a to z dôvodu, že R. D. ako konateľ spoločnosti D., s. r. o., do ktorej bol nasadený a využívaný ako tzv. „Biely kôň“ mal vynášať informácie o činnosti spoločnosti, z ktorej mal profitovať hlavne obvinený M. J., a takto ho mal biť, potom prikázal obvinenému P. S., aby z vozidla vytiahol sekeru, ktorou ho obvinený P. S. jej tupou stranou jedenkrát udrel do zadnej časti hlavy v dôsledku čoho upadol do bezvedomia, po čom ho spoločne obaja obvinení naložili do batožinového priestoru vozidla a prikryli dekou mysliac si, že ho zabili, lenže asi po prejdení 5 km jazdy autom počuli ako R. D. v kufri vozidla chrčí od bolesti, preto s vozidlom zastavili, obvinený M. J. po otvorení kufra vozidla dvoma kuchynskými nožmi pichol do oblasti brucha a hrudníka ležiaceho v aute R. D., takto oba zapichnuté nože nechal v tele, pokračovali až do obce L., kde ho nechali v kufri ležať až do cca 17.00 hod., následne ho previezli už na vopred určené miesto, ktoré vyhliadol obvinený P. S., vytiahli ho z batožinového priestoru motorového vozidla a hodili do pripraveného hrobu v polohe so skrčenými nohami v kolenách a v panve, ale skôr než ho zasypali zeminou, tak obaja na telo postupne vyliali cca 3 fľaše kyseliny sírovej určenej do akumulátorov z dôvodu rýchlejšieho rozkladu tela, ktoré za týmto účelom zabezpečil obvinený M. J. a nakoniec telo R. D. zahrabali a zamaskovali suchým krovím.

Uznesením sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, z 5. marca 2011, sp. zn. Tp 22/2011, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. marca 2011, sp. zn. 2 Tost 7/2011, boli obidvaja obvinení vzatí do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por. s tým, že obvinenému M. J. začala lehota väzby plynúť 2. marca 2011 o 09.32 hod. a obvinenému P. S. 2. marca 2011 o 10.00 hod. a bude sa vykonávať v Ústave na výkon väzby v Banskej Bystrici.

Podľa § 76 ods. 1 Tr. por. väzba v rámci základnej alebo predĺženej lehoty väzby v prípravnom konaní a väzba v konaní pred súdom môže trvať len nevyhnutný čas.

Podľa § 76 ods. 2 Tr. por. základná lehota väzby v prípravnom konaní je sedem mesiacov; prokurátor je povinný prepustiť obvineného na slobodu najneskôr v posledný deň tejto lehoty, ak nepodá najmenej dvadsať pracovných dní pred jej uplynutím obžalobu, návrh na schválenie dohody o vine a treste alebo sudcovi pre prípravné konanie návrh na predĺženie tejto lehoty.

Podľa § 76 ods. 3 Tr. por. súd alebo sudca pre prípravné konanie rozhodne o väzbe alebo o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby v prípravnom konaní tak, aby v prípade podania sťažnosti proti rozhodnutiu mohol byť spis predložený nadriadenému súdu najneskôr päť pracovných dní pred uplynutím lehoty, ktorá by bola lehotou väzby v prípravnom konaní alebo pred uplynutím lehoty v prípravnom konaní; nadriadený súd rozhodne do uplynutia lehoty, ktorá by bola lehotou väzby v prípravnom konaní alebo lehoty, ktorá sa má predĺžiť, inak predseda senátu nadriadeného súdu prepustí obvineného z väzby na slobodu písomným príkazom, ktorý musí byť primerane odôvodnený. Predĺžiť lehotu väzby možno len vtedy, ak návrh podľa odseku 2 bol podaný včas a ak nebolo možné pre obtiažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie skončiť a prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania. Predĺženie lehoty väzby môže trvať až sedem mesiacov, lehota väzby v prípravnom konaní však nesmie presiahnuť dĺžku podľa odseku 7.

Zo skôr uvedeného je zrejmé, že základná sedemmesačná lehota trvania väzby u obvinených uplynie 2. októbra 2011 a keďže prokurátor návrh na predĺženie lehoty trvania väzby predložil 23. augusta 2011 možno konštatovať, že ho predložil včas.

Z obsahu návrhu prokurátora vyplýva, že potreba predĺženia lehoty trvania väzby obvinených je odôvodnená vykonaním ďalšieho dokazovania vyhotovením znaleckých posudkov z odboru zdravotníctva a farmácia, odvetvie psychiatrie, odboru psychológie týkajúcich sa obvinených, vyhotovením znaleckého posudku Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru v Bratislave z odboru biológie, predmetom ktorého bude skúmanie zaistenej sekery. Vyhotovenie oboch znaleckých posudkov sa nachádza už vo finálnej fáze. Potrebné je preskúmať aj účtovné doklady patriace poškodenému R. D.,

ktoré svedok B. P. vydal 11. augusta 2011. Plánované sú aj výsluchy R. M., R. G., R. N. a ďalšej osoby k prepisu informačno-technických prostriedkov v procesnom postavení svedkov. Súčasne v súčinnosti s odborom finančnej polície prebieha analýza podnikateľských aktivít obvineného M. J. a poškodeného R. D..

Prokurátor v návrhu konštatoval, že dokazovanie prebieha plánovite, plynule a bez subjektívnych prietáhov a vyslovil názor, že v prípade prepustenia obvinených na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania.

Navrhol preto, aby bola lehota trvania väzby u obvinených predĺžená o päť mesiacov, v rámci ktorej existuje reálny predpoklad skončenia vyšetrovania veci a podanie obžaloby.

V rámci svojej prieskumnej povinnosti najvyšší súd zistil, že vyšetrovateľ pri objasňovaní veci postupuje bez subjektívnych prietáhov. Dôkazy, na ktoré prokurátor v podanom návrhu poukázal aj podľa názoru najvyššieho súdu je pre zistenie skutkového stavu veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti potrebné vykonať, a to v zmysle základnej zásady trestného konania uvedenej v § 2 ods. 10 Tr. por. a bez ich vykonania nemožno trestné stíhanie skončiť.

Najvyšší súd i v tomto štádiu trestného stíhania skúmal, či dôvody väzby (materiálne ako i formálne) u obvinených trvajú aj naďalej. Zistil pritom, že dôvodnosť podozrenia, že obvinení mali spáchať trestný čin, pre ktorý bolo voči nim vznesené obvinenie (zákon za tento trestný čin ustanovuje trest odňatia slobody na dvadsaťpäť rokov alebo na doživotie) pretrváva aj v súčasnom štádiu trestného stíhania a je založená na dôkazoch, na ktoré už podrobne poukázali sudca pre prípravné konanie a najvyšší súd vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach. Tieto sa postupom času nerozplynuli, ale práve naopak sa zosilnili. Z týchto rozhodnutí (z 5. marca 2011, sp. zn. Tp 22/2011, z 10. marca 2011, sp. zn. 2 Tost 7/2011, z 9. septembra 2011, sp. zn. Tp 22/2011) tiež podrobne vyplýva, ktoré konkrétne skutočnosti u obvinených zakladajú dôvody väzby uvedené v § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por., pre ktoré boli vzatí do väzby a tieto nezmenene trvajú aj v súčasnom štádiu trestného stíhania, a preto najvyšší súd na ne odkazuje. Tým, že materiálna podmienka väzby obvinených je aj naďalej daná a existujú konkrétne skutočnosti, ktoré zakladajú dôvodnosť obavy z konania obvinených uvedeného v § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por. aj v súčasnom

štádiu trestného stíhania a v zmysle základne zásady trestného konania uvedenej v § 2 ods. 10 Tr. por. je potrebné vykonať ďalšie dôkazy, boli splnené všetky zákonné podmienky Trestného poriadku a Dohovoru pre predĺženie lehoty trvania väzby obvinených. Prepustením obvinených na slobodu by tak mohlo byť zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania.

Pokiaľ ide o možnosť nahradenia väzby zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, súd prvého stupňa ani najvyšší súd sa týmito úvahami z dôvodu absencie zákonných podmienok uvedených v § 80 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. c/ a § 81 ods. 1 Tr. por. nezaoberal.

Na záver najvyšší súd zdôrazňuje, že úlohou vyšetrovateľa pri objasňovaní veci bude postupovať v zmysle § 2 ods. 6 a § 76 ods. 1 Tr. por. prednostne a urýchlene, aby tak väzba obvinených trvala len nevyhnutný čas.

Na podklade týchto úvah najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 20. septembra 2011

JUDr. Martin P i o v a r t s y, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Monika Ivančíková